

Una proposta basada excessivament en la intervenció dels Estats

Una Constitució a debat

Carles A. Gasòliba

Després de la proposta de Constitució Europea presentada pel president de la Convenció Europea al Consell Europeu de Salònica al final de la presidència grega de la Unió, hem de reflexionar en profunditat sobre les aportacions d'aquesta proposta de Constitució Europea. Com va expressar el conseller en cap del govern català, Artur Mas, després d'entrevistar-se amb el president de la Comissió Europea, Romano Prodi, per avaluar els resultats del Consell Europeu i la proposta de Constitució Europea, tot i reconèixer els avenços político-institucionals que aquesta representa, resulta absolutament insatisfactòria des d'una perspectiva catalana, en considerar les propostes realitzades per la Convenció Catalana per al Futur d'Europa, i també la del Fòrum Cívic per a una Constitució Europea.

El projecte de Constitució europea presentat per l'expresident de la República Francesa Valéry Giscard d'Estaing ha anat rebutjant o obviant totes aquelles propostes que signifiquen el reconeixement de les nacions sense Estat i les regions amb competències legislatives plenes. D'aquesta manera no assegura la seva participació en l'anomenada arquitectura institucional europea a fi de garantir la seva intervenció en la presa de decisions de la Unió Europea en els àmbits de les seves competències i els de la seva defensa. És el cas de la possibilitat, també rebutjada, d'adreçar-se al Tribunal de Justícia de Luxemburg. Les propostes per incloure el català en el

règim lingüístic de la Unió Europea i de basar-se en les regions per fer circumscripcions electorals al Parlament Europeu han estat també rebutjades.

És bo recordar que hi ha hagut propostes en defensa d'aquests principis i realitats. Recordem la de "regió associada" en l'informe Lamassoure, la del paper de les regions a la Unió Europea en l'informe Napolitano, la de diversos eurodiputats membres de la Convenció com la del liberal Duff, líder dels membres liberals a la Convenció o els populars europeus com l'alemany Brok i el ja esmentat Lamassoure. També inicialment es va comptar amb el suport dels vicepresidents de la Convenció, com el belga Dehaene o l'italià Amato, però l'oposició dels representants de partits estatals, com la mateixa ministra espanyola Ana Palacio, l'eurodiputat del PP espanyol i president de la representació de diputats del Parlament Europeu a la Convenció Íñigo Méndez de Vigo, o els representants del Congrés, el també popular Gabriel Cisneros o el socialista Josep Borrell, no varen permetre assolir el consens necessari per incloure les propostes fonamentals expressades en defensa de les nacions sense Estat i les regions amb plenes competències legislatives. Fins i tot en el darrer moment es va excloure la referència als pobles per deixar la definició de la Unió Europea com una comunitat

ANTHONY GARNER

basada en "Estats i ciutadans".

Tinc la impressió que la societat catalana no accepta aquestes postures excoelents ni el fet que el projecte de Constitució europea en comptes de complir el seu objectiu d'apropar-se als ciutadans, els allunya, cosa que ha portat el setmanari *The Economist* a proposar que aquest projecte de Constitució s'arxivi a la paperera o que l'arquebisbe Carles no la pugui considerar seva, expressant el rebuig de l'Església catòlica, cosa que mostra un projecte excoelent de moltes realitats, no únicament la que representa Catalunya, sinó també d'altres que integren i defineixen el conjunt de la Unió Europea.

En conseqüència, aquesta proposta

té una orientació encara excessivament basada en la intervenció dels Estats, la qual cosa explica que el president del govern espanyol, José M. Aznar, s'hi ha mostrat identificat comptant amb el concurs del secretari general del PSOE, José Luis Rodríguez Zapatero, per assegurar-ne la seva aplicació i lluitar només per una modificació que l'Estat espanyol pugui tenir un vot ponderat més elevat en les reunions dels representants dels governs dels Estats membres de la Unió, però barrant el pas a nacions històriques com Catalunya.

El debat sobre l'acceptació del projecte de Constitució Europea acaba de començar i, com va manifestar el conseller en cap Artur Mas al president de la Comissió Europea Romano Prodi,

caldrà avaluar amb molta cura els avenços que pugui haver-hi amb relació al conjunt de la Unió Europea, l'encaix de les propostes catalanes i també l'actitud d'institucions europees com la mateixa Comissió Europea. Del resultat d'aquestes avaluacions dependrà el posicionament de la societat catalana, que, en la versió present del projecte de Constitució europea, no es pot sentir satisfeta, i tot i amb això, sempre caldrà tenir en compte i recolzar tot avenç per modest que sigui en la línia d'enfortir i millorar la UE.

• Carles A. Gasòliba. Portaveu de política europea de CDC

Més immigració, més català

Vicent de Melchor / Albert Branchadell

En el debat cíclic sobre el futur del català, revifat darrerament amb certa contumàcia per un nou corrent d'opinió catastrofista, un dels factors que ha estat esmentat com a *perill* per a la llengua són els nous immigrants que progressivament es van instal·lant a Catalunya i a la resta de l'àmbit lingüístic català. En realitat, si el *perill* el posem en una perspectiva històrica (una cosa de la qual aquest nou corrent d'opinió sembla incapaç), és possible girar l'argument com un mitjà i entrellucar que els "novíssims catalans", lluny d'encarnar la propera mort de la llengua, són la garantia de la seva pervivència i vitalitat futures. El mateix *perill* ja es va denunciar fa unes quantes dècades a propòsit dels immigrants espanyols, i tanmateix la realitat no ha confirmat aquells pronòstics. Una visió històrica, doncs, pot ser aquí de gran interès per a il·luminar la qüestió.

Si avui Catalunya (i l'àmbit lingüístic català) ateny una "massa crítica" de ca-

tanoparlants, que li permet per exemple postular-se com a llengua oficial a la Unió Europea, és en gran mesura gràcies als immigrants espanyols del segle XX i als seus descendents. El nostre àmbit lingüístic ha rebut periòdicament al llarg de la seva història persones de poblacions més o menys pròximes o llunyanes a la recerca de millors condicions de vida, que amb el seu treball i les seves famílies han fet progressar, en tots els sentits, la seva terra d'adopció. Així, durant l'Edat Moderna són coneguts els casos dels aragonesos al Regne de València i dels occitans al Principat de Catalunya. També, a finals del segle XIX, en particular a Catalunya, comença un corrent d'immigració interior, potenciat durant la dècada de 1920 i que es reprèn amb una força desconeguda entre les dècades de 1950 i 1970.

Estudis recents de la professora Anna Cabré sobre la demografia històrica de Catalunya a partir de 1900 fan notar que si durant el segle XX no s'hagués

produït l'esmentat fenomen migratori, la població catalana no hauria sobrepassat l'any 1996 els 2,4 milions d'habitants. Ara bé, el cens de 1996 ens informava que Catalunya tenia 6 milions d'habitants, dels quals 4,5 milions sabien parlar en català. D'altra banda, diferents estudis sociolingüístics permeten afirmar que a finals del segle XX almenys la meitat dels catalans considerava que el català era la seva llengua i la feien servir habitualment. En qualsevol dels sentits del terme, doncs, podem dir que a Catalunya hi ha més de 2,4 milions de "catalanoparlants", que són els que li tocarien com a màxim en absència de la immigració espanyola del segle XX. Altrament dit: si actualment el català té el potencial demolingüístic que té és, en molt bona part, precisament, gràcies a aquells immigrants espanyols que l'havien de matar, i sobretot als seus fills. Només cal fer una ullada al nostre entorn familiar, amical, veïnal o laboral i de seguida descobrirem persones amb progenitors

de fora del nostre àmbit lingüístic que no només saben parlar el català perfectament sinó que el senten com a propi i l'han adoptat com a llengua habitual. L'associació Veu Pròpia, constituïda recentment, pretén justament aplegar aquests nous catalanoparlants i donar-los la possibilitat d'expressar-se directament en els debats públics sobre la llengua sense la intermediació interessada de ningú.

Algú podria dir que les circumstàncies de la nova immigració no són les mateixes que les de la immigració espanyola del segle XX i que la integració lingüística intergeneracional no es produirà. Certament, les circumstàncies són diferents: avui no solament tenim l'experiència històrica de la immigració del segle XX, sinó que tenim recursos que abans no teníem per a acollir les persones que arriben i els seus descendents: entre altres coses, una xarxa escolar que utilitza el català com a llengua vehicular, uns mitjans de comunicació en català relativament potents i molt amatents a la població infantil, i una xarxa de recursos encara insuficient però clarament en expansió dedicada als immigrants adults. En aquestes condicions més favorables, per què no s'hauria de repetir la història?

• Vicent de Melchor i Albert Branchadell. Professors del departament de Filologia Catalana de la UAB